

Rekreasyonel Spor Programına Katılan Ergenlerde Algılanan Topluluk Hissi ve Yaşam Tatmininin İncelenmesi: Tanımlayıcı Araştırma

Investigation of Perceived Sense of Community and Life Satisfaction in Adolescents Participating in Recreational Sports Program: A Descriptive Research

İlayda KIRLIOĞLU^a, Hüseyin ÇEVİK^b

^aEskişehir Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Rekreasyon AD, Eskişehir, Türkiye

^bEskişehir Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Eskişehir, Türkiye

Bu çalışma, İlayda KIRLIOĞLU'nun "Rekreasyonel Spor Programlarına Katılan Ergenlerde Algılanan Topluluk Hissi ve Yaşam Tatmininin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir (Eskişehir: Eskişehir Teknik Üniversitesi; 2024).

ÖZET Amaç: Bu çalışmada, rekreasyonel spor programlarına katılan ergenlerin algıladıkları topluluk hissi ve yaşam tatmininin incelenmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntemler:** Çalışmaya belediyeler tarafından sunulan rekreasyonel spor programlarına katılan, 217'si kadın ve 185'i erkek, toplam 402 ergen birey katılmıştır. Veriler yüz yüze anket yöntemi ile elde edilmiştir. Anket "Sporda Topluluk Hissi Ölçeği", "Yaşam Tatmini Ölçeği" ve "Kişisel bilgi formu" olmak üzere üç bölümden oluşmuştur. Ölçümün geçerliği doğrulayıcı faktör analizi ve güvenirliği ise Cronbach alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. İki grubun karşılaştırılmasında t-test, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi ve değişkenler arasındaki ilişkinin yorumlanmasında ise basit doğrusal regresyon analizleri kullanılmıştır. **Bulgular:** Analiz sonuçlarına göre, rekreasyonel spor programlarına katılan ergenlerin topluluk hissi ortalamalarının haftalık spora katılım süresine göre anlamlı olduğu gözlemlenmiştir. Buna karşın, yaşam tatmini ortalamalarında hiçbir değişkende anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Bununla birlikte regresyon analiz sonucuna göre, sporda algılanan topluluk hissini, yaşam tatmini üzerinde %11,2'lik bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. **Sonuç:** Rekreasyonel spora daha fazla süre ayıran ergenlerin algıladıkları topluluk hissi daha yüksektir. Dolayısıyla, ergenlerde algılanan topluluk hissini geliştirilmesi için, spora ayrılan süre artırılabilir. Böylece, sporda algılanan topluluk hissi aracılığıyla ergen bireylerin yaşam tatminleri pozitif yönde geliştirilebilir. Sonuç olarak, bulguların hem literatüre katkı sağlaması hem de programlarının tasarlanması konusunda uygulayıcılara yol gösterici olması beklenmektedir.

ABSTRACT Objective: It was aimed to examine adolescents' perceived sense of community and life satisfaction who attended recreational sports programs in this study. **Material and Methods:** 402 adolescents, 185 of them female and 217 of them male, attended recreational sports programs provided by municipalities were included to the study. The data were collected by face-to-face survey method. The survey consisted of three sections: the "Sport Sense of Community Scale", "Life Satisfaction Scale" and "Personal Information Form". The validity of the measurement was evaluated by confirmative factor analysis and reliability by the Cronbach alfa coefficient. We employed a t-test to compare two groups and one-way analysis of variance for more than two groups and used linear regression analysis to interpret the relationship between variables. **Results:** According to results, the adolescents' average scores from the sense of community scale who attended the recreational sports program, were significant at weekly sport participants' time. In contrast, it was found that the average life satisfaction was not significant in any variable. However, according to the results of the regression analysis, it was confirmed that a perceived sense of community had an effect of 11.2% on life satisfaction. **Conclusion:** Adolescents who allocate more time to recreational sports have a higher perceived sense of community. Therefore, in improving the perceived sense of community in adolescents, the time allocated to sports should be increased. Thus, the perceived sense of community in sports can improve adolescents' life satisfaction. In conclusion, it is expected that the findings contribute to the literature and help practitioners design programs.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon; rekreasyonel spor; spor okulu; topluluk hissi; yaşam tatmini

Keywords: Recreation; recreational sport; sport school; sense of community; life satisfaction

KAYNAK GÖSTERMEK İÇİN:

Kirlioğlu I, Çevik H. Rekreasyonel spor programına katılan ergenlerde algılanan topluluk hissi ve yaşam tatmininin incelenmesi: Tanımlayıcı araştırma. Türkiye Klinikleri J Sports Sci. 2025;17(1):70-80.

Correspondence: Hüseyin ÇEVİK

Eskişehir Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Eskişehir, Türkiye

E-mail: huseyincevik@eskisehir.edu.tr

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences.

Received: 10 Feb 2024

Received in revised form: 09 Oct 2024

Accepted: 21 Oct 2024

Available online: 18 Feb 2025

2146-8885 / Copyright © 2025 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Topluluk hissi, bir topluluktaki üyelerin birbirleri ve grup için önemli olduğu duygusu ve ihtiyaçlarının, bağlılıklarıyla karşılanacağına dair paylaşılan bir inançtır.¹ Spor, turizm ve psikoloji gibi alanlarda farklı bakış açılarına göre incelenmiş bir konudur. Ortaya çıkan genel algıya göre, topluluk hissi bireylerde kolektif bir birlik içinde birbirine bağlayan bir aidiyet, karşılıklı bağımlılık ve karşılıklı bağlılık algısı oluşturduğu yönündedir.² Toplum araştırmacılarına göre bireyin algıladığı topluluk hissi, içinde bulunduğu topluma güveni arttırmakta ve onun destekleyici ilişkiler ağının parçası olduğunu kabul etmesine yardımcı olmaktadır. Bunun bir sonucu olarak, bireyde yalnızlık, dışlanma gibi duygular daha az hissedilmektedir.¹

Yalnızlık, dışlanma, kenara atılmışlık vb. olumsuz duygular son yıllarda toplumda, özellikle ergenlerde artış gösteren bir problemdir.^{3,4} Bu problemle baş etmede topluluk hissi önemli stratejilerden biridir. Çünkü daha önceki araştırmalar topluluk hissi ve yalnızlık gibi olumsuz duygular arasında negatif bir ilişki tespit etmiştir.⁵ Yani bireyin algıladığı topluluk hissi arttıkça, yalnızlık gibi olumsuz duygular azalmaktadır. Bu anlamda ergen bireylerde topluluk hissi artırılarak onların olumsuz duygulardan uzaklaşmaları sağlanabilir.

Spor programları bireylerin sosyalleşmesini sağlamak, bireyler arasındaki ilişkileri, bağı ve takım çalışmasını güçlendirmektedir.⁶ Bunun bir sonucu olarak, bireylerde algılanan topluluk hissi artmaktadır.⁷ Spora katılım ve topluluk hissi arasında gözlemlenen bu ilişki araştırmacıların dikkatini çekmiştir. Bu araştırmacılar arasında yer alan Warner ve ark. sporda topluluk hissi ile ilişkili yapıları tanımlamak için bir model geliştirmiştir.⁸ Bu modele göre, idari değerlendirme, ortak fayda, rekabet, idari kararlarda eşitlik, liderlik ve sosyal alanlar sporda algılanan topluluk hissini değerlendirilmesinde kullanılan özelliklerdir.⁸ İdari değerlendirme, spor programı ya da kulüplerdeki görevli antrenör, koç, yönetici vb. sorumluların üyelerle ilgili endişeleri, onların sorunları ve onlara yönelik niyetlerini içermektedir.⁹ Ortak fayda, spora olan ilgi, ortak amaç peşinde bütünleşme, paylaşılan değer, ya da diğer birleştirici faktörlerin etkisi ile bireylerin bir araya geldiği sosyal ağ, arkadaşlık ve grup dinamiği olarak

tanımlanır.⁸ Rekabet, bireylerin rakiplerini daha iyi duruma getirmeye çalışırken karşılaştıkları zorlukları yansıtır.⁹ İdari kararlarda eşitlik, topluluk üyelerine eşit bir şekilde yaklaşım gösterildiğini ortaya koyan kulüp ya da program yöneticilerinin uygulamaları ve kararları ile ilişkilidir. Liderlik fırsatları üyelerin diğer üyelere yol gösterme ve onları yönlendirme konusunda formal ve informal rollerini içermektedir. Takım kaptanlığı, antrenman sırasında alıştırılarda önderlik etme, ya da yardım etkinliğinde yer alma rolü buna örnek olarak verilebilir. Eğer, toplulukta liderlik ve benzeri pozisyonlar ortaya çıkarsa, bu topluluk hissini geliştirmesine katkı sağlamaktadır.⁹ Sosyal alanlar, üyelerin diğer üyelerle etkileşimde bulunduğu tesisler ya da alanlardır ve bu alanlar topluluk hissini güçlendirilmesinde anahtar role sahiptir. Soyunma odası, kafeteryalar, antrenman sahası ya da müsabaka alanına yakın dinlenme alanları üyeler arasında topluluk hissini güçlenmesini katkıda bulunabilecek sosyalleşme fırsatları sunan alanlar arasında yer almaktadır.¹⁰ Sonuç olarak bu özelliklerin, rekreasyonel spor programları aracılığıyla ergenlerde topluluk hissini güçlendirmek isteyen program tasarımcıları tarafından göz önünde bulundurulması gerektiği ifade edilebilir.

Rekreasyonel spor boş zaman ve sporun özelliklerini içinde barındıran, bireylerin spor etkinliklerine fiziksel ve aktif bir biçimde özgürce seçim yaparak katıldığı spor türü olarak tanımlanır.¹¹ Program sunum biçimlerine göre yapılandırılmamış, kurum içi, kurum dışı, kulüp ve eğitsel spor olmak üzere beş kategoride sınıflandırılmaktadır.¹² Yapılandırılmamış spor, eğlence ve fitness gibi amaçlarla bireyin kendi tercihi ile katılım sağladığı program türüdür. Kurum içi spor, kurum veya kuruluşların personeli/üyeri/çalışanları için düzenlediği lig, turnuva ve yarışma statüsündeki rekreasyonel spor programıdır. Kurum dışı spor, ise kurum içi spor müsabakalarında başarılı olan takımların ve katılımcıların kurumlarını temsilen katıldıkları yapılandırılmış aktivite ve etkinlikleri kapsayan rekreasyonel spor programıdır. Kulüp sporu herhangi bir spor branşına özel ilgi duyan bireylerin bir araya gelerek oluşturdukları kulüpler tarafından düzenlenen aktivite programlarını kapsamaktadır.^{11,12} Eğitsel spor ise akademik çevre dışında dersten geçme veya kredi tamamlama

gibi yükümlülükleri olmayan beceri öğretimi, kurallar ve stratejilerin ön plana çıktığı rekreasyonel spor aktivitesinin öğretildiği program türüdür. Belediyeler gibi yerel yönetimler tarafından belirli yaş gruplarına yönelik sunulan yaz ve kış spor okulları, eğitsel spor programları kapsamına girmektedir.

Literatüre göre rekreasyonel spor programları bireylere topluluk hissini geliştirebilecekleri bir çevre sunmakta ve topluluk hissini geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır.¹³ Birçok araştırma rekreasyonel spor programlarının bireylerde topluluk hissini geliştirmesine katkı sağladığını destekleyen sonuçlar ortaya koymuştur.^{13,14} Buradan hareketle, ergen bireyleri olumsuz duygulardan uzaklaştırmak için topluluk hissini geliştirmeye odaklanan rekreasyonel spor programları tasarlama ve sunmanın önemli olduğu söylenebilir.

Bununla birlikte rekreasyonel spor programları aracılığıyla geliştirilen topluluk hissi sadece katılımcıları olumsuz duygulardan uzaklaştırmaz, aynı zamanda onların yaşamın tüm yönlerinin birlikte değerlendirilmesi sonucu, bireyin olmak istediği ile gerçekte sahip olduğu arasında yaptığı karşılaştırmanın olumlu sonuçlanma derecesi olarak ifade edilen, yaşam tatminini de etkilemektedir.¹⁵ Topluluk hissi ve yaşam tatmini arasındaki ilişki daha önceki araştırmalarda incelenmiş ve aralarında pozitif bir ilişki tespit edilmiştir.^{16,17} Örneğin, Guzmán ve ark. Çinli ergenlerle yaptığı çalışmada topluluk hissini yaşam tatmini ile anlamlı derecede ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.¹⁶ Bir diğer çalışmada, Kang ve ark. ergenlerin algıladığı topluluk hissini onların yaşam tatminini doğrudan etkilediğini gözlemlemiştir.¹⁸ Ergenlerin dışında farklı amaçlarla gerçekleştirilen araştırmalar da yürütülmüştür. Örneğin Hombrados-Mendieta ve ark. İspanya’da göçmenleri dâhil ettiği çalışmada algılanan yüksek topluluk hissini yaşam tatminini arttırdığını ortaya koymuştur.¹⁹ Au ve ark. Hong Kong’da 898 yaşlı yetişkinin katıldığı araştırmada, topluluk hissi ve yaşam tatmini arasında pozitif ilişki tespit etmiştir.²⁰ Ramos ve ark. nın göçmenlerle yaptığı araştırma sonuçları, topluluk hissi ve yaşam tatmini arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur.²¹ Ayrıca, araştırmacılar bireylerin kişisel özellikleri (cinsiyet, spora ayrılan süre, programa üyelik) temelinde

topluluk hissi ve yaşam tatminini incelemenin, rekreasyonel spor programlarının gelişimine katkı sağlayacağına dikkat çekmektedir.^{14,22} Ancak, alan yazında gelişimin en önemli evrelerinden biri olan ergenlik döneminde, rekreasyonel spor programlarına katılan bireylerde algılanan topluluk hissi ve yaşam tatmini ile ilgili çalışmalar konusunda bir boşluk söz konusudur. Dolayısıyla, bu araştırmada rekreasyonel spor programlarına katılan ergenlerde topluluk hissi ve yaşam tatmininin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu ilişkiyi incelemenin hem literatürdeki boşluğu doldurması hem de rekreasyonel spor program uygulayıcılarının hedeflenen programları tasarlamak için stratejiler geliştirilmesine yardımcı olması beklenmektedir.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMA MODELİ

Araştırma süreci betimsel tarama modeli kapsamında ilişkiel tarama modelinden yararlanılarak yapılandırılmıştır. Tarama modelleri geçmişte ya da halen mevcut olan bir durumu olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırmalar için uygun olan bir modeldir. Betimsel tarama modeli örnek olay ve genel tarama olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İlişkiel tarama genel tarama modeli kapsamında yer almaktadır. Genel tarama modelleri; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkındaki genel yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama çalışmalarıdır. İlişkiel tarama modeli ise iki veya daha fazla değişken arasındaki değişimi ve değişimin derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir.²³

ARAŞTIRMA GRUBU

Araştırma verileri, 2023 yılı Ekim ve Kasım ayları arasında Ankara Etimesgut Belediyesi Spor İşleri Müdürlüğü tarafından sunulan rekreasyonel spor programlarına katılan ergen bireylerden elde edilmiştir. Etimesgut Belediyesi Spor İşleri Müdürlüğü tarafından paylaşılan verilere göre programa kayıtlı toplam 7.662 kursiyer bulunmaktadır. Katılımcıların seçiminde zaman, maliyet, izin vb. sebeplerden dolayı kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolayda örnekleme yöntemi ile araştırmacılar, ihtiyaç

duyulan veriyi toplamak için, en ulaşılabilir ve maksimum tasarruf sağlayan örneklem üzerinde çalışmaktadır.²⁴ Bu çalışmada amaç temelinde, programlara aktif olarak devam eden Dünya Sağlık Örgütü tarafından ergen olarak tanımlanan 10-19 yaş aralığındaki 417 katılımcı dâhil edilmiştir. Kolayda örnekleme yöntemi kullanılırken örneklemin ana kütleyi iyi temsil etmesi gerektiği göz önünde bulundularak mümkün olduğunca farklı branşlarda, tesislerde ve günlerde programa katılan ergenlere ulaşılmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler incelendikten sonra eksik ve uygun olmayan 15 anket araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Araştırma Helsinki Deklarasyonu prensiplerine uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aşaması öncesinde Etimesgut Belediyesi Spor İşleri Müdürlüğü'ne başvuru yapılmış ve araştırma için gerekli izin alınmıştır. Ayrıca Eskişehir Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 06 Ekim 2022 tarihli ve 20/15 protokol numaralı yazısı ile etik onayı alınmıştır. Veriler katılımcılarla yüz yüze görüşerek anket aracılığı ile toplanmıştır. Veri toplama aşamasında katılımcılardan gönüllü onam formunu ve reşit olmadıkları için ebeveynlerinden “veli izin formunu” doldurmaları talep edilmiştir.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Veri toplamak amacı ile kullanılan anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Sporda Topluluk Hissi Ölçeği (STHÖ), ikinci bölümde yaşam tatmini ölçeği ve son bölümde ise katılımcıların kişisel bilgilerini sorgulayan ifadeler yer verilmiştir.

Sporda Topluluk Hissi Ölçeği

Sporda algılanan topluluk hissini ölçmek için Warner ve ark. tarafından geliştirilmiş, Yıldırım ve ark. tarafından Türkçe uyarlaması yapılmış STHÖ kullanılmıştır.^{10,25} Ölçme aracı 21 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. 1, 2, 3 ve 4. maddeler “idari değerlendirme”, 5, 6 ve 7. maddeler “ortak ilgi”, 8, 9 ve 10. maddeler “idari kararlarda eşitlik”, 11, 12, 13 ve 14. maddeler “liderlik fırsatları”, 15, 16, 17 ve 18. maddeler “sosyal alanlar”, 19, 20 ve 21. maddeler ise “rekabet” boyutunu ölçmek için kullanılmaktadır. Ölçme aracı 4'lü Likert tipindedir (1- Hiç Doğru

Değil, 4- Tamamen Doğru). Ortalama puan ile değerlendirilmektedir. Ortalama puan aralıkları şu şekildedir; 1,00-1,75 puan hiç doğru değil, 1,76-2,50 biraz doğru, 2,51-3,25 çoğunlukla doğru, 3,26-4,00 tamamen doğru.

Yaşam Tatmini Ölçeği

Yaşam tatminini ölçmek için Diener ve ark. tarafından geliştirilmiş, Bekmezci ve Mert tarafından Türkçe uyarlaması yapılmış yaşam tatmini ölçeği kullanılmıştır.^{26,27} Ölçme aracı tek boyut ve 5 maddeden oluşan 5'li Likert tipindedir (1-Hiç katılmıyorum, 5-Tamamen katılıyorum). Ortalama puan ile değerlendirilmektedir. Ortalama puan aralıkları şu şekildedir; 1,00-1,80 hiç katılmıyorum, 1,81-2,60 katılmıyorum, 2,61-3,40 biraz katılıyorum, 3,41-4,20 katılıyorum, 4,21-5,00 kesinlikle katılıyorum.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından düzenlenen bilgi formunda, katılımcılar hakkında bilgi toplamak amacıyla cinsiyet, yaş, haftalık spor yapma süresi ve programa üyelik süresi ifadelerine yer verilmiştir.

VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin yorumlanmasında basıklık çarpıklık değerleri, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ve Cronbach alfa katsayısından yararlanılmıştır. Bununla birlikte tanımlayıcı istatistik, iki grubun karşılaştırılmasında t-testi ve ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi [one-way analysis of variance (ANOVA)] kullanılmıştır. Grupların varyanslarının eşitliği Levene Testi ile kontrol edilmiştir. Grup varyanslarının eşit olduğu varsayımı karşılandığında, aradaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla “post hoc” testlerinden Bonferroni kullanılmıştır. ANOVA analizi öncesinde grup sayısının fazla olmasının ikili karşılaştırmalardaki hata payını arttırmamasından dolayı Bonferroni düzeltmesi yapılarak yeni bir anlamlılık düzeyi belirlenmiştir. Bonferroni düzeltmesi anlamlılık düzeyinin (0,05) grup sayısına bölünmesi ile belirlenmektedir.²⁸ Bu çalışmada “haftalık spora katılım süresi” değişkeninde dört grup yer aldığından Bonferroni düzeltmesi 0,012 olarak hesaplanmıştır. “Programa üyelik” süresi değişkeninde ise beş grup olduğundan Bonferroni düzeltmesi 0,01 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca, bağımlı ve bağımsız değişken

arasındaki ilişkiyi açıklamak için basit doğrusal regresyon analizinden yararlanılmıştır.

Geçerliğin değerlendirilmesinde ki-kare/serbestlik derecesi (x^2/df), artan uyum indekslerinden Karşılaştırmalı Uyum İndeksi [Comparative Fit Index (CFI)] ve Tucker-Lewis İndeksi [Tucker-Lewis İndeksi (TLI)], mutlak uyum indekslerinden Tahmin Hatalarının Ortalamasının Karekökü [Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)] ve Standardlaştırılmış Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü [Standardized Root Mean Square Residual (SRMR)] indeksleri kullanılmıştır.²⁹ x^2/df için kabul edilebilir eşik 3,0'ın altındır.²⁹ CFI için 0,90 üzeri, RMSEA değeri için 0,80 veya altı ve SRMR için ise 0,10 kabul edilebilir eşiktir.²⁹ Güvenirlik için ise her bir ölçeğin Cronbach alfa katsayısı (α) hesaplanmıştır. Tatmin edici düzeyde güvenirlik için yapıların α değerinin 0,70'in üzerinde olması beklenmektedir.²⁴

BULGULAR

Tablo 1'de görüldüğü üzere, cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların oranı (%54,0), erkeklerden daha fazladır (%46,0). Yaş değişkenine göre en fazla katılım %64,2 ile 14 yaş grubundan olmuştur. Branşa göre en fazla katılım voleybol branşında (41,5) gerçekleşmiştir. Haftalık spor yapma süresi değişkenine göre 1-3 saat grubundan olanların oranı diğerlerinden daha yüksektir (%26,6). Programa üyelik süresi değişkenine göre ise 13-24 ay grubundan olan katılımcıların oranı diğerlerinden daha yüksektir (%24,1).

Araştırma amacı doğrultusunda, veri analizine başlamadan önce verinin normal dağılım gösterip göstermediği çarpıklık ve basıklık değerlerine göre değerlendirilmiştir. Çarpıklık değeri -2,141 ve +0,020, basıklık değeri ise -1,132 ve +4,975 arasında değişmektedir. Bu sonuç çarpıklık için ± 2 eşliğinin çok az üstünde, basıklık için ise ± 7 eşliğinin altında değerler olduğu için verinin normal dağılım gösterdiği ifade edilebilir.³⁰

Çalışma kapsamında ölçümün geçerliği DFA ile test edilmiştir. Analiz sonucunda sporda topluluk hissi ve yaşam tatmini yapılarından oluşan ölçüm modelinin uyum indeksleri şu şekildedir; $x^2=502,131$ ($p<=0,001$), $df=278$, $x^2/df=1,806$, RMSEA=0,045, SRMR=0,051, CFI=0,923, TLI=0,910. Uyum in-

TABLO 1: Katılımcıların demografik özellikleri.

Değişkenler	Gruplar	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	217	54,0
	Erkek	185	46,0
Yaş	14 yaş	258	64,2
	15 yaş	67	16,7
	16 yaş	27	6,7
	17 yaş	16	4,0
	18 yaş	34	8,5
Haftalık spor yapma süresi (saat)	1-3 saat	107	26,6
	4-5 saat	133	33,1
	6-7 saat	66	16,4
	13-24 ay	96	23,9
Programa üyelik süresi (aylık)	1-3 ay	91	22,6
	4-6	58	14,4
	7-12 ay	85	21,1
	13-24 ay	97	24,1
	25 ay ve üzeri	71	17,7
	Toplam	402	100

dekslerinin referans değerlerin üzerinde olduğu tespit edildikten sonra yakınsak geçerlilik için faktör yükleri kontrol edilmiştir. İdari değerlendirme faktörü altında yer alan üçüncü madde (Spor okulunun antrenörleriyle açıkça konuşmakta kendimi rahat hissedirim.) hariç (0,46), diğer maddelerin faktör yüklerinin anlamlı olduğu ve 0,50 eşik değerinin üzerinde faktör yükü aldıkları tespit edilmiştir.²⁹ Bu madde çıkartıldıktan sonra, tekrar analiz sonucunda uyum indekslerinin $x^2=460,338$ ($p<=0,001$), $df=254$, $x^2/df=1,812$, RMSEA=0,045, SRMR=0,050, CFI=0,927, TLI=0,914 olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte faktör yüklerinin en yüksek 0,76 ve en düşük 0,51 değerleri arasında değiştiği gözlemlenmiştir. Yakınsak geçerlik kapsamında bileşik güvenirlik [Composit Reliability (CR)] ve ortalama açıklanan varyans [Average Variance Extracted (AVE)] değerleri de hesaplanmıştır. Analiz sonucunda, ortak ilgi (CR=0,59; AVE=0,32) faktörünün CR değerinin çok az bir farkla eşik değer 0,60'ın altında, idari değerlendirme (CR=0,74; AVE=0,50), idari kararlarda eşitlik (CR=0,69; AVE=0,42), liderlik fırsatları (CR=0,66; AVE=0,33), sosyal alanlar (CR=0,76; AVE=0,45), rekabet (CR=0,60; AVE=0,34) ve yaşam tatmini (CR=0,80; AVE=0,45) yapılarının ise üzerinde olduğu tespit edilmiştir.³¹ Ayrıca analiz so-

nucunda idari değerlendirme hariç diğer yapıların AVE değerlerinin 0,50 eşik değerinin altında olduğu gözlemlenmiştir. Fornell ve Larcker CR değeri 0,60 üzerinde olduğunda, 0,50'nin altında ki AVE değerlerinin kabul edilebileceğini belirtmektedir.³¹ Bu kapsamda “ortak ilgi” faktörünün CR değerindeki marjinal bir farka rağmen ölçüm modelinin geçerlik kriterlerini kısmi olarak sağladığı ifade edilebilir.

Ayrışma geçerliği kapsamında ise yapılar arası korelasyon değerleri hesaplanmış ve AVE değerlerinin kare kökü ve yapıların korelasyon değerleri karşılaştırılmıştır. Analiz sonucunda yapılar arasındaki korelasyon değerlerinin 0,85 eşiklerinin altında olduğu tespit edilmiştir. Kline göre yapılar arası korelasyon değerlerinin 0,85 altında olması ayrışma geçerliğinin bir göstergesidir.³⁰ Bununla birlikte AVE değerlerinin kare kökü diğer yapıların korelasyon değerleri ile karşılaştırıldığında, “ortak ilgi” faktörünün AVE değerinin kare kökünün marjinal bir farkla yapının korelasyon katsayısı ve “idari kararlarda eşitlik” yapısının korelasyon değerinden düşük olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak ölçüm modelini marjinal bir farkla ayrışma geçerliğini sağladığı ifade edilebilir. Sonuçlar **Tablo 2**'de gösterilmektedir.

İç tutarlılık güvenilirliği için ise Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Analiz sonucunda topluluk hissi ölçeğinin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,869, yaşam tatmini ölçeğinin ise 0,800 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, ölçümün iç tutarlılık güvenirliliğinin olduğu ifade edilebilir.

Sporda topluluk hissi alt boyutları ile yaşam tatmini arasında pozitif yönde korelasyon gözlemlen-

miştir. En yüksek ilişkinin ortak ilgi ve idari değerlendirme, en düşük ilişkinin ise liderlik fırsatları ve yaşam tatmini arasında olduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar **Tablo 2**'de sunulmaktadır.

Rekreasyonel spor programlarına katılan ergen bireylerin algıladıkları topluluk hissi ile yaşam tatmini puan ortalamalarının cinsiyet, haftalık spora katılım süresi ve programa üyelik süresi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan işlemler **Tablo 3**, **Tablo 4** ve **Tablo 5**'de gösterilmektedir.

Ergen bireylerin cinsiyet değişkeni açısından sporda algılanan topluluk hissi ve yaşam tatmini puan ortalamalarında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t-test uygulanmıştır. **Tablo 3**'deki sonuca göre her iki grubun ortalama puanları arasında anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır ($p>0,05$).

Ergen bireylerin haftalık spora katılım süresi değişkeni açısından sporda algılanan topluluk hissi ve yaşam tatmini puanlarında hangi alt gruplar arasında ortalamalarda farklılaşma olduğunu belirlemek amacıyla ANOVA analizi uygulanmıştır. Anlamlı çıkan farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için Bonferroni düzeltmesi yapılmış ve ardından düzeltilmiş p değeri (0,012) üzerinden grup farklılıkları tespit edilmiştir. **Tablo 4**'deki analiz sonucuna göre, katılımcıların “STHÖ” ortalama puanlarının, haftalık spora katılım süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F_{2-399}=4,520$, $p<0,010$). Ortalamalara bakıldığında, farklılığın haftalık spora katılım süresi “8 saat ve üzeri” olanlar lehine olduğu görülmektedir. Farklı bir ifade ile haftalık spora “8 saat ve üzeri” zaman ayı-

TABLO 2: Ölçek puanlarının dağılımı, Sporda Topluluk Hissi Ölçeği alt boyutları ve yaşam tatmini arasındaki korelasyon.

Faktörler	$\bar{X}$	SS	1	2	3	4	5	6	7
İdari değerlendirme	3,5871	0,479	(0,707)						
Ortak ilgi	3,4478	0,575	0,624**	(0,565)					
İdari kararlarda eşitlik	3,5439	0,552	0,562**	0,590**	(0,648)				
Liderlik fırsatları	2,642	0,708	0,217**	0,309**	0,219**	(0,574)			
Sosyal alanlar	3,410	0,585	0,375**	0,511**	0,342**	0,355**	(0,670)		
Rekabet	3,350	0,648	0,378**	0,549**	0,395**	0,273**	0,479**	(0,583)	
Yaşam tatmini	3,737	0,773	0,240**	0,273**	0,263**	0,189**	0,214**	0,272**	(0,670)

** $p<0,001$; SS: Standart sapma; AVE değerlerinin kare kökü parantez içinde gösterilmektedir.

TABLO 3: Cinsiyete göre sporda topluluk hissi ve yaşam tatmini düzeylerinin farklılaşma durumu.

Değişkenler	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	t değeri	p değeri
Sporda topluluk hissi	Kadın	217	3,302	0,414	-0,437	0,662
	Erkek	185	3,320	0,433		
Yaşam tatmini	Kadın	217	3,704	0,774	-0,930	0,353
	Erkek	185	3,776	0,773		

SS: Standart sapma.

TABLO 4: Haftalık spora katılım süresine (saat) göre sporda topluluk hissi ve yaşam tatmini düzeylerinin farklılaşma durumu.

Değişkenler	Haftalık spora katılım süresi	n	$\bar{X}$	SS	F	p değeri	Anlamlı fark
Sporda topluluk hissi	1-3 saat	107	3,215	0,433	4,520	0,004**	8 saat ve üzeri > 1-3 saat -
	4-5 saat	133	3,285	0,385			
	6-7 saat	66	3,362	0,420			
	8 saat ve üzeri	96	3,420	0,438			
Yaşam tatmini	1-3 saat	107	3,839	0,738	0,860	0,462	
	4-5 saat	133	3,711	0,787			
	6-7 saat	66	3,697	0,777			
	8 saat ve üzeri	96	3,687	0,792			

**p<0,01; SS: Standart sapma; F: F istatistiği.

TABLO 5: Programa üyelik süresine göre sporda topluluk hissi ve yaşam tatmini düzeylerinin farklılaşma durumu.

Değişkenler	Programa üyelik süresi	n	$\bar{X}$	SS	F	p değeri	Anlamlı fark
Sporda topluluk hissi	1-3 ay	91	3,246	0,439	2,807	0,025*	-
	4-6 ay	58	3,393	0,425			
	7-12 ay	85	3,240	0,418			
	13-24 ay	97	3,307	0,422			
	25 ay ve üzeri	71	3,415	0,383			
Yaşam tatmini	1-3 ay	91	3,734	0,780	0,125	0,973	
	4-6 ay	58	3,703	0,780			
	7-12 ay	85	3,785	0,841			
	13-24 ay	97	3,734	0,722			
	25 ay ve üzeri	71	3,715	0,762			

*p<0,05; SS: Standart sapma; F: F istatistiği.

ranların “1-3 saat” zaman ayıranlara göre algılanan topluluk hissi daha yüksektir. Bununla birlikte yaşam tatmini değişkeninde ise anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır.

Ergen bireylerin programa üyelik süresi değişkeni açısından sporda algılanan topluluk hissi ve yaşam tatmini puanlarının ortalamalarında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi uygulanmıştır. Anlamlı çıkan farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için Bonferroni

düzeltilmesi yapılmış ve ardından düzeltilmiş p değeri (0,010) üzerinden grup farklılıkları incelenmiştir. **Tablo 5**'deki analiz sonucuna göre, katılımcıların “STHÖ” ortalama puanlarının, rekreasyonel spor programındaki üyelik süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($F_{2-399}=2,807$, $p>0,010$). Farklı bir ifade ile programa üyelik süresi değişkenindeki grupların “p” değeri Bonferroni düzeltilmesi sonrası elde edilen 0,010 değerinden büyük olduğu için anlamlı bir farka

TABLO 6: Sporda algılanan topluluk hissi ile yaşam tatminine yönelik regreasyon analiz sonuçları.

Değişkenler	B	Std. hata	β	t değeri	p değeri
(Sabit)	1,706	0,290	-	5,886	0,000
Sporda algılanan topluluk hissi	0,613	0,087	0.333	7,068	0,000
Bağımlı değişken: Yaşam tatmini					
R=0,335	R ² =0,112	F=50,507	p=0,001**		

**p<0,01; B: Standartlaştırılmamış beta katsayısı.

rastlanılmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, katılımcıların yaşam tatmini ortalama puanlarının da anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır (p>0,05).

Ergen bireylerin sporda algıladıkları topluluk hissi ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan işlemler **Tablo 6'** da gösterilmektedir. Regresyon analizi sonucuna göre, sporda algılanan topluluk hissi ile yaşam tatmini orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki göstermekte (R=0,335; R²=0,112; p=0,000) ve sporda algılanan topluluk hissi toplam varyansın %11,2'ini açıklamaktadır. Yani yaşam tatminindeki %11,2'lik değişim sporda algılanan topluluk hissi tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regreasyon katsayılarına (β) göre, sporda algılanan topluluk hissi düzeyinde bir birimlik artış, yaşam tatmini üzerindeki %33,5'lük bir artışa neden olmaktadır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-test sonuçları ele alındığında ise, sporda algılanan topluluk hissini yaşam tatmini üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisinin olduğu gözlenmektedir.

TARTIŞMA

Bu araştırmada rekreasyonel spor programlarına katılan ergenlerde algılanan topluluk hissi ve yaşam tatmininin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulgularına göre, STHÖ'nün ortalama puanlarının en yüksek idari değerlendirme, en düşük ise liderlik fırsatları alt boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Benzer bir sonuca Yıldırım ve ark.nın ergen bireylerle yaptığı çalışmada rastlamak mümkündür.²⁵ Araştırmacılar mevcut araştırmada olduğu gibi en yüksek ortalama idari değerlendirme, en düşük ortalama ise liderlik fırsatları alt boyutunda tespit etmişlerdir. Dolayısıyla bu araştırmadan elde edilen sonucun, ergen bireylerin rekreasyonel spor programlarında görevli veya so-

rumluluk alan yetkililer tarafından desteklendiği ortaya koyarak literatüre katkı sağlamaktadır. Diğer taraftan elde edilen sonuç, programların katılımcıların liderlik özelliklerini destekleme konusunda eksiklikleri olduğunu göstermektedir. Buradan hareketle, mevcut rekreasyonel spor programları yürütücülerine ergen bireylerin liderlik özelliklerinin ortaya çıkmasını sağlayacak düzenlemeler yapmaları önerilmektedir. Bunun için karar verme aşamasında sorumluluklar programa katılan bireylerle paylaşılabilir. Sorunlar ortaya çıktığında, çözüm yollarının geliştirilmesinde katılımcıların görüşleri dikkate alınabilir. Böylece, programa katılan bireylerin o topluluğun bir üyesi olduğu hissettirilebilir.

Araştırma sonuçları ergen bireylerin yaşam tatmininden elde ettikleri puanların yüksek olduğunu göstermektedir. Bu sonuç önceki araştırma sonuçları ile tutarlılık göstermektedir.^{16,17} Dolayısıyla mevcut çalışmada ortaya çıkan bulgu, rekreasyonel spor programına katılan bireylerin yaşam doyumlarının yüksek olduğunu ortaya koyarak literatüre katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, ergen bireylerde yaşam tatminini arttırmak için rekreasyonel spor programlarının artırılması ve katılım için teşvik edilmesi önerilmektedir.

Araştırmada ortaya çıkan bir diğer sonuca göre, sporda algılanan topluluk hissi değişkeninde cinsiyete göre anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Elde edilen bu bulgu literatürde kadınların algıladıkları topluluk duygusunun, erkeklere oranla daha yüksek olduğunu ortaya koyan çalışma sonuçları ile tutarlılık göstermezken, Albanesi ve ark.nın İtalyan ergenlerle yaptığı çalışma sonucuyla tutarlıdır.^{32,33} Gurieva ve ark. kadın ve erkeklerin toplum ile olan etkileşimlerinde ait olma duygusunu güçlendiren benzer deneyimler yaşabileceklerini belirtmektedir.³⁴ Buradan hareketle, cinsiyete göre ergenlerde algılanan toplu-

luk hissinde anlamlı bir farkın ortaya çıkmamasının arkasında yatan nedenlerden birinin kadın ve erkek ergenlerin rekreasyonel spor programlarında benzer deneyimler yaşadıkları ve bu durumdan kaynaklı algıladıkları topluluk hissi puanları arasında anlamlı bir farklılığın ortaya çıkmadığı ifade edilebilir. Sonuç olarak, mevcut araştırma bulguları rekreasyonel spor programlarına katılan ergen bireylerin algıladıkları topluluk hissinde cinsiyete göre anlamlı fark olmadığını ortaya koyarak literatüre katkı sağlamaktadır.

Araştırma kapsamında, haftalık rekreasyonel spora daha fazla süre ayıran ergenlerin algıladıkları topluluk hissi ile daha az süre ayıranlar arasında istatistikî olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Literatüre göre topluluk duygusu ve katılım sıklığı arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur. Yani katılım süresi arttıkça algılanan topluluk duygusu artmaktadır.⁸ Dolayısıyla, mevcut çalışmada elde edilen bulgunun literatürle tutarlı olduğu ifade edilebilir. Buradan hareketle, ergen bireylerin haftalık spora daha fazla zaman ayırmaları sağlanarak, topluluk hissini olumlu yönde gelişmesi desteklenmelidir. Daha önceki çalışmalar ergen bireylerin olumsuz duygulardan uzaklaşmasında, topluluk hissini önemli bir strateji olabileceğini ortaya koymuştur.¹³ Bu bağlamda, ergen bireylerin daha fazla spora katılımı desteklenmeli ve spora katılım engellerinin ortadan kaldırılması önerilmektedir.

Araştırma kapsamında, programa üyelik süresi değişkenine göre algılanan topluluk hissi ortalama puanlarında anlamlı bir fark olup, olmadığı incelenmiştir. Analiz sonucunda rekreasyonel spor programlarına katılan ergen bireylerin algıladıkları topluluk hissini programa üyelik süresine göre farklılaşmadığı gözlemlenmiştir. Bu sonuç Phipps ve diğerlerinin üniversite öğrencilerinin kurum içi rekreasyonel spor programlarına üyelik süresi ve algılanan topluluk hissini incelediği araştırma sonuçları ile tutarsızdır. Araştırmacılar programa üyelik süresi arttıkça, algılanan topluluk hissi puanlarının arttığını tespit etmişlerdir.⁸ Mevcut çalışmada programa üyelik süresi değişkeninde anlamlı bir farklılığın ortaya çıkmamasında topluluğun üyeleri arasındaki bağı güçlendirmek için programların merkezinde takım çalışmalarının, ortak hedeflerin ve sosyal desteğin olmaması önemli rol oynayabilir. Çünkü

bu unsurlar programa yeni katılanların toplulukla hızlı bir şekilde bütünleşmesini sağlamak ve grup içerisinde uzun dönem üyeler gibi değer görmelerine yol açmaktadır.³⁵ Bununla birlikte Legg ve ark.nın çalışması topluluk hissini, bireylerin ne kadar süredir programa dâhil olduklarına bakmaksızın, üyeler arasındaki iletişim ve sosyal desteği güçlendiren benzer aktivite ve etkileşimlere katıldıkça geliştiğini göstermektedir.¹³ Sonuç olarak, mevcut araştırmanın yürütüldüğü programların bireyler arasındaki etkileşimi güçlendiren, takım çalışmasına imkân sağlayan ve bireylere sosyal destek sunan özelliklerinin olması, kısa bir süreden beri veya uzun dönemden beri programa devam edenler arasında algılanan topluluk hissinde anlamlı bir farklılığın ortaya çıkmamasında rol oynamış olabilir.

Araştırmada ilgi çeken sonuçlardan biri de yaşam tatmininden elde edilen puanların hiçbir değişimde anlamlı bir fark ortaya koymamış olmasıdır. Ortaya çıkan bu sonuç, literatürdeki bazı çalışma sonuçları ile tutarlık göstermektedir. Dolayısıyla, mevcut çalışma sonuçları yaşam tatmini düzeyinden anlamlı bir fark olmadığını göstererek literatüre katkı sağlamaktadır.

Araştırmanın en önemli sonuçlarından biri de sporda topluluk hissini, yaşam tatmini üzerinde pozitif ve anlamlı bir etki ortaya koymuş olmasıdır. Bu sonuç literatürde ergen bireylerde yürütülen daha önceki araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir.^{16,18} Ayrıca, elde edilen sonuç, farklı bağlamlarda gerçekleştirilen ve algılanan topluluk hissi ile yaşam tatmini arasındaki ilişkiyi doğrulayan diğer araştırma bulguları ile de tutarlıdır.¹⁹⁻²¹ Bu açıdan mevcut çalışma rekreasyonel spor programlarına katılan ergen bireylerde algılanan topluluk hissi ve yaşam tatmin arasındaki ilişkiyi desteklemektedir. Bu sonuç temelinde uygulayıcılara ergenlerde yaşam tatminini arttırmak için topluluk hissini güçlendirecek stratejiler geliştirmeleri önerilmektedir. Bunun için Warner ve ark.nın önerdiği gibi uygulayıcılar katılımcılara sosyalleşecekleri alan yaratmalı, karar aşamasında yer almalarını sağlamalı, liderlik özelliklerini ortaya çıkarabilecek şartları oluşturmalı, ortak ilgileri olabilecek bireylerin olduğu gruplarda yer almalarını ve program yürütücülerinin katılımcıları önemseyecek yaklaşım göstermelerini sağlamalıdır.⁹

SONUÇ

Sonuç olarak, topluluk hissinin rekreasyonel spora daha fazla süre ayıran ve programa üyelik süresi daha fazla olan ergenlerde yüksek olduğu görülmüştür. Topluluk hissi benzer düşüncedeki insanların olduğu, dayanışmanın gözlemlendiği, güvenilir ve istikrarlı bir yapının gözlemlendiği toplumlarda gelişmektedir. Böyle toplumlarda yalnızlık, zararlı alışkanlıklar, suç işleme ve problemlerle baş etmede yetersizlik gibi ergenlik döneminde sık rastlanan olumsuzluklar daha az görülmektedir. Dolayısıyla, ergenlik dönemindeki bireyleri olumsuzluklardan uzak tutmak amacıyla, onlara rekreasyonel spora daha fazla zaman ayıracakları fırsatlar sunulmalı ve onların program üyeliklerini aktif olarak devam ettirmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca, araştırma sonuçlarına göre sporda algılanan topluluk hissinin, ergenlerde yaşam tatmininin artmasında önemli bir etkisinin olduğunu söyleyebiliriz. Yaşam doyumu yüksek olan bireylerin olumlu davranışlar gözlemlenmesi olasıdır dikkate alındığında, ergenlerde olumlu davranışları geliştirebilmek için, katıldıkları rekreasyonel spor programlarında toplu-

luk duygusunun geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Hüseyin Çevik; **Tasarım:** İlayda Kırhoğlu; **Denetleme/Danışmanlık:** Hüseyin Çevik; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** İlayda Kırhoğlu; **Analiz ve/veya Yorum:** Hüseyin Çevik; **Kaynak Taraması:** İlayda Kırhoğlu; **Makalenin Yazımı:** İlayda Kırhoğlu, Hüseyin Çevik; **Eleştirel İnceleme:** Hüseyin Çevik; **Kaynaklar ve Fon Sağlama:** İlayda Kırhoğlu.

KAYNAKLAR

- McMillan DW, Chavis DM. Sense of community: A definition and theory. *J Community Psychol.* 1986;14(1):6-23. [Crossref]
- Hahm JJ, Breiter D, Severt K, Wang Y, Fjelstul J. The relationship between sense of community and satisfaction on future intentions to attend an association's annual meeting. *Tour Manag.* 2016;52:151-60. [Crossref]
- Deniz ME, Uzun AE, Uzun G. Ergenlerde Yalnızlığın Benlik Saygısı ve Duygusal Özerklik İle Açıklanması [Explanation of self-respect and emotional autonomy in adolescents loneliness]. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Derg.* 2022;(61):209-28. [Crossref]
- Sülün AA, Düken ME. COVID-19 pandemi sürecinde ergenlerin akran ilişkileri ve yalnızlık durumları [Peer relationships and loneliness of adolescents during the COVID-19 pandemic process]. *J Infant Child Adolesc Health.* 2022;2(1):11-20. [Link]
- Prezza M, Amici M, Roberti T, Tedeschi G. Sense of community referred to the whole town: Its relations with neighboring, loneliness, life satisfaction, and area of residence. *J Community Psychol.* 2001;29(1):29-52. [Crossref]
- Artinger L, Clapham L, Hunt C, Meigs M, Milord N, Sampson B, et al. The Social Benefits of Intramural Sports. *NASPA J.* 2006;43(1):69-86. [Crossref]
- Phipps C, Cooper N, Shores K, Williams R, Mize N. Examining the relationship between intramural sports participation and sense of community among college students. *Recreat Sports J.* 2015;39(2):105-20. [Crossref]
- Warner S, Dixon MA. Sports and community on campus: constructing a sports experience that matters. *J Coll Stud Dev.* 2013;54(3):283-98. [Crossref]
- Warner S. Sport and sense of community theory 1. In: Cunningham GB, Fink JS, Doherty A, eds. *Routledge handbook of theory in sport management.* 1st ed. London; Routledge; 2015. p. 189-98. [Crossref] [PubMed]
- Warner S, Kerwin S, Walker M. Examining sense of community in sport: developing the multidimensional 'SCS' Scale. *J Sport Manag.* 2013;27(5):349-62. [Crossref]
- Barcelona RJ, Wells MS, Arthur-Banning S. *Recreational sport: Program design, delivery, and management.* 1st ed. Champaign: Human Kinetics; 2015. [Crossref]
- Mull RF, Bayless KG, Jamieson LM. *Recreational Sport Management.* 4th ed. Champaign: Human Kinetics; 2005.
- Legg E, Wells MS, Barile JP. The relation of achievement goals to sense of community in an adult recreational sports league: a multi-level perspective. *Sport J.* 2022;27. [Link]
- Elkins DJ, Forrester SA, Noël-Elkins AV. The contribution of campus recreational sports participation to perceived sense of campus community. *Recreat Sports J.* 2011;35(1):24-34. [Crossref]
- Prasoon R, Chaturvedi KR. Life satisfaction: a literature review. *The Researcher-International Journal of Management Humanities and Social Sciences.* 2016;1(2):25-32. [Link]

16. Guzmán J, Alfaro J, Varela JJ. Sense of community and life satisfaction in Chilean adolescents. *Appl Res Qual Life*. 2019;14(3):589-601. [[Crossref](#)]
17. Zhang J, Yu NX, Zhang J, Zhou M. Sense of community and life satisfaction in Chinese older adults: moderating roles of personal and partner resilience. *J Community Psychol*. 2017;45(5):577-86. [[Crossref](#)]
18. Kang S, Lee YJ, Chung MS. Effect of adolescents' depression on their life satisfaction: focusing on mediating effect of sense of community. *J Converg Cult Technol*. 2019;5(2):67-76. [[Link](#)]
19. Hombrados-Mendieta I, Millán-Franco M, Gómez-Jacinto L, Gonzalez-Castro F, Martos-Méndez MJ, García-Cid A. Positive influences of social support on sense of community, life satisfaction and the health of immigrants in Spain. *Front Psychol*. 2019;10:2555. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)] [[PMC](#)]
20. Au A, Lai DWL, Yip HM, Chan S, Lai S, Chaudhury H, et al. Sense of community mediating between age-friendly characteristics and life satisfaction of community-dwelling older adults. *Front Psychol*. 2020;11:86. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)] [[PMC](#)]
21. Ramos AK, Suarez MC, Leon M, Trinidad N. Sense of community, participation, and life satisfaction among Hispanic immigrants in rural Nebraska. *Kontakt*. 2017;19(4):e284-95. [[Crossref](#)]
22. Mutz M, Reimers AK, Demetriou Y. Leisure time sports activities and life satisfaction: deeper insights based on a representative survey from Germany. *Appl Res Qual Life*. 2021;16(5):2155-71. [[Crossref](#)]
23. Karasar N. Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler. 17. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım; 2007.
24. Cohen L, Manion L, Morrison K. Research methods in education. 5th ed. London: Routledge; 2000.
25. Yıldırım S, Yıldız A, Koruç Z. Sporda topluluk hissi ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik incelemesi [Turkish adaptation of sense of community in sport instrument: validity and reliability study]. *Spormetre*. 2019;17(3):213-21. [[Crossref](#)]
26. Diener E, Emmons RA, Larsen RJ, Griffin S. The satisfaction with life scale. *J Pers Assess*. 1985;49(1):71-5. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
27. Bekmezci M, Mert İS. Yaşam tatmini ölçeğinin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması [Turkish validity and reliability study of life satisfaction scale]. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*. 2018;5(8):166-77. [[Link](#)]
28. Vialatte FB, Cichocki A. Split-test Bonferroni correction for QEEG statistical maps. *Biol Cybern*. 2008;98(4):295-303. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
29. Hair JF, Black WC. Multivariate data analysis. 7th ed. Harlow: Pearson Education Ltd; 2013.
30. Kline RB. Principles and practice of structural equation modeling. 3rd ed. New York: Guilford Publications; 2011.
31. Fornell C, Larcker DF. Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *J Mark Res*. 1981;18(1):39-50. [[Crossref](#)]
32. Rovai AP. Building classroom community at a distance: a case study. *Educ Technol Res Dev*. 2001;49(4):33-48. [[Crossref](#)]
33. Albanesi C, Cicognani E, Zani B. Sense of community, civic engagement and social well-being in Italian adolescents. *Journal of Community&Applied Social Psychology*. 2007;17(5):387-406. [[Crossref](#)]
34. Gurieva SD, Kazantseva TV, Mararitsa LV, Gundelakh OE. Social Perceptions of Gender Differences and the Subjective Significance of the Gender Inequality Issue. *Psychol Russ*. 2022;15(2):65-82. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)] [[PMC](#)]
35. Warner S, Dixon MA, Chalip L. The impact of formal versus informal sport: mapping the differences in sense of community. *Journal of Community Psychology*. 2012;40(8):983-1003. [[Crossref](#)]